

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АЕРОКОСМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ М. Є. ЖУКОВСЬКОГО
«ХАРКІВСЬКИЙ АВІАЦІЙНИЙ ІНСТИТУТ»**

**КАФЕДРА ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ,
СПОРТУ ТА РЕАБІЛІТАЦІЇ**

ЗБІРНИК ТЕЗ

II ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

**«АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ,
СПОРТУ, ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ТА ЯКОСТІ ЖИТТЯ
РІЗНИХ ВЕРСТВ НАСЕЛЕННЯ»**

22 березня 2024 року

Харків - 2024

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АЕРОКОСМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ М. Є. ЖУКОВСЬКОГО
«ХАРКІВСЬКИЙ АВІАЦІЙНИЙ ІНСТИТУТ»
КАФЕДРА ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ,
СПОРТУ ТА РЕАБІЛІТАЦІЇ

ЗБІРНИК ТЕЗ

II ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ, СПОРТУ,
ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ТА ЯКОСТІ ЖИТТЯ
РІЗНИХ ВЕРСТВ НАСЕЛЕННЯ»

22 березня 2024 року

Харків – 2024

УДК 796(063)

A43

Актуальні питання фізичного виховання, спорту, здорового способу та якості життя різних верств населення : збірник тез II Всеукраїнської науково-практичної конференції (електронне видання), 22 березня 2024 року. Харків : Національний аерокосмічний університет імені М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут», 2024. 372 с.

У збірнику представлені тези за напрямками роботи конференції: фізичне виховання та рухова активність різних верств населення; удосконалення підготовки спортсменів; олімпійський, паралімпійський та професійний спорт; проблеми формування здорового способу та якості життя людини у сучасному суспільстві.

Збірник тез представляє теоретичний і практичний інтерес для докторів, аспірантів, магістрів, студентів, тренерів, спортсменів, викладачів, наукових працівників.

Голова організаційного комітету: *Баканова О.Ф., к.фіз.вих., доцент, завідувач кафедри фізичного виховання, спорту та реабілітації.*

Організаційний комітет: *Рядова Л. О., к.фіз.вих., старший викладач кафедри, Крамаренко В. І., старший викладач кафедри.*

Редакційна колегія:

Баканова Олександра Феліксівна – кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент, завідувач кафедри фізичного виховання, спорту та реабілітації.

Рядова Ліліана Олегівна – кандидат наук з фізичного виховання та спорту, старший викладач кафедри фізичного виховання, спорту та реабілітації.

Крамаренко Валентина Іванівна – старший викладач кафедри фізичного виховання, спорту та реабілітації.

Білоус Наталія Сергіївна – старший викладач кафедри фізичного виховання, спорту та реабілітації.

Єварницький Ігор Андрійович – старший викладач кафедри фізичного виховання, спорту та реабілітації.

Єрмоменко Віталій Миколайович – старший викладач кафедри фізичного виховання, спорту та реабілітації.

Кононенко Неллі Миколаївна – старший викладач кафедри фізичного виховання, спорту та реабілітації.

Криворучко Світлана Миколаївна – старший викладач кафедри фізичного виховання, спорту та реабілітації.

Самохін Олексій Олексійович – старший викладач кафедри фізичного виховання, спорту та реабілітації.

Слободянюк Олег Вячеславович – старший викладач кафедри фізичного виховання, спорту та реабілітації.

Затверджено

Вченою радою гуманітарно-правового факультету
Національного аерокосмічного університету імені М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»
(протокол № 6 від 12 березня 2024 року)

II Всеукраїнська науково-практична конференція
«АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ, СПОРТУ, ЗДОРОВОГО СПОСОБУ
ТА ЯКОСТІ ЖИТТЯ РІЗНИХ ВЕРСТВ НАСЕЛЕННЯ»

Задорожня Д. С. <i>Демотивуючі фактори формування здорового способу життя у молоді.....</i>	319
Корнєва Ю. В., Василенко М. М. <i>Потенціал дихальних вправ для корекції психоемоційного стану людей різного віку.....</i>	322
Лукаsevич І. І., Склярєва Н. А., Забірченко Л. В. <i>Екотрофологічні підходи до системи харчування спортсменів-вегетаріанців.....</i>	326
Нікітенко Н. М. <i>Проблема формування здорового способу та якості життя у здобувачів середньої освіти.....</i>	329
Омельченко Т. Г., Пилипчук К. М. <i>Особливості харчування дівчат 17–18 років, які займаються фітнесом силової спрямованості.....</i>	334
Пахота Є. С. <i>Йога як метод оздоровчо-рекреаційної рухової активності.....</i>	338
Плачинда Т. С. <i>Формування навичок здорового способу життя у майбутніх фахівців фізичної культури та спорту в умовах сучасних трансформацій.....</i>	342
Пустовойт Б. А., Дугіна Л. В., Ладика О. В. <i>Фізична терапія пацієнтів при поєднаному ушкодженні колінного суглоба тріада турнера у післяопераційному періоді.....</i>	346
Стрельникова Є. Я. <i>Розвиток аматорського руху у волейболі міста Харкова в умовах сучасних викликів.....</i>	349
Темченко М. В. <i>Олімпійська освіта у неспортивних закладах вищої освіти.....</i>	352
Терещенко Т. О., Книш Т. В., Семенко Д. Л. <i>Реактивність організму школярів в умовах дистанційної форми навчання.....</i>	355
Футорний С. М., Лисюк С. І., Гандей О. В. <i>Управління міським біорізноманіттям під час організації та проведення спортивних подій.....</i>	359
Шепіда М. Р. <i>Результати дослідження рухової активності у здобувачів вищої освіти.....</i>	363
Шматова О. О., Гончарук Н. Л., Опадько В. В. <i>Сучасні аспекти управління процесом використання пластику в практиці спортивної індустрії.....</i>	369

Терещенко Т. О., к.м.н., доцент, доцент кафедри
Книш Т. В., викладач

Семенко Д. Л., здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти
Національний університет фізичного виховання і спорту України,
м. Київ, Україна

РЕАКТИВНІСТЬ ОРГАНІЗМУ ШКОЛЯРІВ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

Анотація. У роботі представлено результати власних досліджень, що дали можливість визначити стратегію формулювання проблематики питання дослідження реактивності організму школярів як визначальної основи їх адаптації до умов дистанційної освіти; окреслити визначення змісту і структури даного поняття та його імплементацію через системний аналіз до конкретизації основних напрямів дослідження; забезпечити вивчення сучасних поглядів, специфіки та особливостей формування здоров'я сучасної шкільної молоді та основних внутрішніх, ендоекологічних факторів впливу на процес адаптації дітей до специфічних умов дистанційної форми навчання.

Ключові слова: здоров'я, дистанційна освіта, дистанційна форма навчання, ендоекологічний чинник, реактивність, школярі.

Вступ. Глибока соціально-економічна криза обумовлюють необхідність першочергово загострити увагу сучасного процесу шкільного навчання на забезпечення відповідними адаптивними ресурсами організму дитини, проте сукупність визначених чинників, на тлі нових глобальних і загрозливих умов, викликає напруження механізмів адаптації і, як наслідок, виникнення неадекватних реакцій організму на дію факторів зовнішнього середовища, порушення стабільності природи внутрішнього середовища, функціональних розладів та формуванню хронічної патології дитячого організму [1].

Мета дослідження: вивчити складові проблематики реактивності організму школярів в умовах дистанційної форми навчання як ендоекологічного показника рівня їх здоров'я.

Матеріал і методи дослідження. Дослідження проводились на базі Національного університету фізичного виховання і спорту України, кафедра спортивної медицини, відповідно до плану підготовки кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти ступеня магістра, за спеціальністю 017 Фізична культура і спорт.

Методи дослідження. Для вирішення поставленої мети дослідження нами були використані наступні методи: аналіз і узагальнення даних спеціальної наукової та методичної літератури, моніторинг інформаційних ресурсів мережі Інтернет, метод систематизації, контент-аналіз.

II Всеукраїнська науково-практична конференція
«АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ, СПОРТУ, ЗДОРОВОГО СПОСОБУ
ТА ЯКОСТІ ЖИТТЯ РІЗНИХ ВЕРСТВ НАСЕЛЕННЯ»

Виклад основного матеріалу дослідження. Реактивність визначає властивість організму реагувати певним чином на дію оточуючого середовища. Реактивність – це широке фізіологічне поняття. Воно відображає властивість організму як цілого відповідати змінами життєдіяльності на впливи навколишнього середовища. Ці зміни життєдіяльності можуть бути дуже різноманітними і носять пристосувальний характер [4].

Дані наукових досліджень сьогодення свідчать про збереження закономірності формування структури «шкільної патології», що актуалізує значимість поняття реактивності організму дитини у ході трансформації системи її освіти. Зокрема серед учнів 1–4 класів хронічні захворювання зустрічаються у $13,2 \pm 0,9\%$ дітей, серед учнів 10–11 класів – у $21,8 \pm 1,4\%$ дітей. Порушення постави визначається у $14,4 \pm 0,5\%$ учнів, порушення зору – у $14,6 \pm 0,5\%$ дітей.

Значного розповсюдження набули невротичні порушення та зберігається негативна тенденція до росту психосоматичної патології у дитячій популяції: $66,7\%$ підлітків зазнали принаймні однієї психологічної травми та близько 50% – більш ніж однієї. Тривалий карантин, страх перед інфікуванням, розчарування та нудьга, брак контактів з однолітками та вчителями, недостатній особистий простір вдома та втрата близьких людей спричиняють серйозні психологічні наслідки для дітей та підлітків: показники посттравматичного стресу у дітей, які перебували на карантині, у чотири рази вищі, ніж у дорослих.

За інформацією Міністерства охорони здоров'я України, в 2019 році у дітей віком до 17 років виявлено 825 нових випадків онкологічних захворювань ($10,88$ на 100 тис. дітей відповідного віку), всього зареєстровано 6432 онкохворих дітей ($84,9$ на 100 тис. дітей віком до 17 років).

В Україні зберігається тенденція зростання кількості дітей з інвалідністю. Упродовж 2019 року вперше встановлено інвалідність 16307 дітей віком до 18 років ($21,5$ випадки на 10 тис. дітей). Станом на кінець 2019 р. всього було зареєстровано 163886 дитини з інвалідністю ($216,2$ випадки на 10 тис. дітей відповідної вікової категорії). У структурі інвалідності дітей переважали природні аномалії (порушення розвитку) – 30% , хвороби центральної нервової системи – $15,5\%$, розлади психіки та поведінки – $16,5\%$.

У рамках сесії «Презентація ініціативи «Нова Українська Школа – простір Здоров'я» Владислав Збанацький – заступник генерального директора Центру громадського здоров'я, зацентрував увагу на важливості медичного забезпечення в закладах середньої освіти. Діти шкільного віку, на жаль, мають низку проблем зі здоров'ям.

Реалізація несприятливих факторів при формуванні патології в значній мірі залежить від сили і тривалості їх дії, віку дитини та її спадковості, співвідношень негативних і позитивних впливів. Адаптація, як одна із складових структури реактивності організму людини, розглядається більшістю

II Всеукраїнська науково-практична конференція
«АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ, СПОРТУ, ЗДОРОВОГО СПОСОБУ
ТА ЯКОСТІ ЖИТТЯ РІЗНИХ ВЕРСТВ НАСЕЛЕННЯ»

авторів як процес активного пристосування індивіда до умов середовища і як результат цього процесу [3].

Проблема адаптації дитини до освітнього шкільного простору нерозривно пов'язана з проблемою виникнення **шкільної дезадаптації** – складного соціально-психологічного і соціально-педагогічного явища, що перешкоджає успішному оволодінню школярем в процесі навчальної діяльності знаннями, вміннями, навичками спілкування і взаємодії [2].

Саме прогресування дистанційної форми освіти в Україні та інтенсифікація процесу освоєння новітніх інформаційних технологій збільшило як фізичне, так і психоемоційне навантаження на всіх його учасників, і першочергово, саме на школярів, адже мінімальний за силою, але тривалий вплив надмірного, неадекватного до індивідуальних особливостей організму дитини чинників, може перевищити адаптаційні можливості та привести до потенціювання процесів дезадаптації, що, в свою чергу, викликає порушення соматичного, психічного, фізичного здоров'я, і появи нових патологій, типу комп'ютерного алергійного синдрому, виявленого і представлено ще у 1993 році [3, 5].

Висновки. Проведені нами дослідження є лише першим кроком у вирішенні, як ми вважаємо, стратегічного питання реактивності організму дітей шкільного віку до умов дистанційної освіти. Результати дослідження свідчать про те, що проблематику нашого питання вже помітили не лише освітяни і фахівці сфери охорони здоров'я, а й представники теорії і методики фізичного виховання, громадського здоров'я, спортивної медицини.

Перспективи подальших досліджень Отримані у ході проведення дослідження дані підкреслили відсутність систематизованих рішень щодо представленого питання, узгодження концепції загальних дій, розробки технології (алгоритму) наповнення взаємозалежних пунктів мети, завдань, принципів, методів, засобів та оцінки ефективності процесу реактивності школярів до умов дистанційної освіти, окремо і в межах процесу їх фізичного виховання, що буде у подальшому визначати перспективу дослідницької діяльності нашого колективу.

Список використаної літератури

1. Баштовенко О. Проблеми організації дистанційного навчання з фізичної культури в закладах освіти. *Науковий вісник Ізмаїльського державного гуманітарного університету. Серія «Педагогічні науки»*. 2021. С. 9–22.

2. Гозак С. Особливості дистанційного навчання школярів 1–11 класів під час пандемії COVID-19. *Bulletin of the Cherkasy Bohdan Khmelnytsky National university. Series «Pedagogical sciences»*. 2020. № 3. Р. 14–22.

3. Маслова О., Імас Є., Шахліна Л., Футорний С., Коломієць Т., Утвенко А. Адаптація дітей середнього шкільного віку до умов дистанційного навчання у процесі фізичного виховання. *Спортивна медицина, фізична терапія та ерготерапія*. 2021. № 2. С. 73–77.

II Всеукраїнська науково-практична конференція
«АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ, СПОРТУ, ЗДОРОВОГО СПОСОБУ
ТА ЯКОСТІ ЖИТТЯ РІЗНИХ ВЕРСТВ НАСЕЛЕННЯ»

4. Маслова О., Шахліна Л., Богданович Л., Коломієць Т., Гопей М. Реактивність організму школярів в умовах дистанційної форми навчання як ендоекологічний показник рівня їхнього здоров'я. *Спортивна медицина, фізична терапія та ерготерапія*. 2022. № 2. С. 59–64.

5. На шляху до здоровішої України: Прогрес у досягненні Цілей Сталого Розвитку у галузі охорони здоров'я – 2020. *World health organization*. 2021. С. 75.